

ELTE Tanító- és Óvóképző Kar

Erasmus Előkészítő Látogatás (Támogató: Tempus Közalapítvány)

Beszámoló a németországi **Evangelische Fachhochschule Freiburg**
intézményben tett látogatásról 2011.06.28–07.02. között.

Beszámoló	Az együttműködésben érintett és abba bevonható személyek, szervezeti egységek
<p>Kedd:</p> <p>Utazás Freiburgba. Helyismeret szerzése. Az Evangelische Fachhochschule Freiburg megközelíthető a városközpontból a 3-as villamossal, ami sűrűn közlekedik.</p> <p>A német főiskolán 3 kar dolgozik:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fachbereich I - Soziale Arbeit (szociális munka kar) 2. Fachbereich II - Theologische Bildungs- und Diakoniewissenschaft (teológiai képzés és diakóniatudomány kar) 3. Fachbereich III - Pädagogik und Supervision (pedagógia és szupervízió kar) <p>Az ELTE TÓK számára az együttműködés szempontjából legfontosabb harmadik számú karon (pedagógia és szupervízió) a következő képzéseket indítják:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bachelor-Studiengang Pädagogik der frühen Kindheit (BA-képzés, a kora gyermekkor pedagógiája) 2. Master-Studiengang Supervision (MA-képzés, szupervízió) 3. Master-Studiengang Bildung und Erziehung im Kindesalter (MA-képzés, képzés és nevelés a gyermekkorban) <p>Találkozás Prof. dr. Dorothee Gutknecht-tel, aki a kora gyermekkor, pontosabban a csecsemőkorú gyermekpedagógia (0-3 év) (Krippenpädagogik) szakértője. A hét programjának egyeztetése, együttműködési lehetőségek kérdésének megvitatása. Lehetséges együttműködési lehetőségek, közös kutatási területek elsődleges egyeztetése.</p> <p>A Csecsemőgondozó és kisgyermeknevelő BA-szakunk nagyon érdekli a német partnert, nagyra tartják a magyar rendszert és a képzést.</p> <p>Mivel a Karon jelenleg nem tudunk ezen a szakon idegen nyelven</p>	<p>Dr. Darvay Sarolta</p>

kurzusokat kínálni, a részképzés, a hallgatói csere csak olyan módon valósulhat meg, hogy az óvodapedagógus szak idegen nyelvű kurzusait kínáljuk fel nekik, ami átmenetileg jó megoldásnak tűnik, mivel Freiburgban a kora gyermekkor pedagógiája szakon tanulók a 0-10 éves korosztály gondozására, nevelésére kapnak képzést. Azonban a csere gyakorlati lehetősége szempontjából fontos momentum lesz, hogy a német fél áttekinti a 3. félév óra- és vizsgarendjét, összeveti az ELTE TÓK által felajánlott kurzuskínálattal, és eldöntik, hogy a kurzuskínálat lefedie nagyjából – megfeleltethetőség szempontjából – a számukra szóba jöhető 3. félév kurzusait. A mi hallgatóinkat szívesen fogadják kizárólag **német** nyelvű kurzusokkal a képzés teljes területén.

Az Erasmus szakmai gyakorlat lehetőségét is megvizsgáltuk. A Freiburgi partner, Prof. dr. Dorothee Gutknecht a szakmai gyakorlatot német részről csak úgy tartja kivitelezhetőnek, ha a német hallgatók a 3 hónap alatt elméleti kurzusokat is látogatnak a szakmai gyakorlat elvégzése mellett.

A német főiskola megjelentet egy tudományos publikáció sorozatot, amelyben a korai nevelés különböző területeit dolgozzák fel, pl. zene, a vizuális nevelés, matematika a korai nevelésben, fejlesztésben stb. A magyar és a német képzés hasonlósága miatt elképzelhető együttműködés ezen a területen, bár a publikációsorozat német nyelvű, ami jelentős akadályokat gördít ezen a területen a kooperáció elé.

Szerda:

Találkozás a rektorral, **Prof. Dr. Reiner Marquard**-dal. A kapcsolattartó személy, Prof. Dr. Dorothee Gutknecht előterjesztésének ismertetése az ELTE TÓK-kal való kapcsolatfelvételtől. A rektor ismertetette a német főiskola pozitív hozzáállását az ELTE TÓK-kal való kapcsolatfelvitelhez.

Üdvözölte a **körvonalazódó együttműködési lehetőségeket:**

- a szociális munka (Soziale Arbeit kar) területén együttműködési lehetőség a felsőfokú szakképzésekkel (ifjúságsegítő és csecsemő- és kisgyermeknevelő)
- a valláspedagógia (Religionspädagogik karral) területén együttműködési lehetőség a TÓK dékánjával. Lehetséges közös kutatási pont: Új vallásos mozgalmak és pedagógia.
- A kora gyermekkori nevelés (Pädagogik der frühen Kindheit Kar) – területén együttműködési lehetőség a csecsemő- és kisgyermeknevelő BA szakkal. Prof. Dr. Dorothee Gutknecht a kapcsolattartó személy, aki a Pikler Intézettel és az együttműködő 2 felsőoktatási intézménnyel közös kutatási projekt létrehozását vetette fel. A Pikler Intézet munkájáról tudományos kutatás jelenleg nem folyik, ezt pótolhatná együttműködésben a 2 felsőoktatási intézmény.
- A művészeti nevelés területén a dékán, Prof. Dr. Reinhard Lohmiller vetette fel közös hallgatói művészeti projektek

Dr. Demeter Katalin,
ill. Társ.tud. Tsz
oktatói
Dr. habil. Mikonya
György dékán

Dr. Darvay Sarolta

Dr. Bakos Tamás, dr.
Kardos Mária, ill. a
Vizuális nevelés Tsz
oktatói

létrehozásának lehetőségét. Az oktató egy hallgatói csoporttal a partnerintézménybe utazik, és közös projektmunka keretében egy közös alkotást hoznak létre. A német főiskola életében a művészeti nevelés kézzelfoghatóan jelen van, az épületben mindenütt találkozhatunk hallgatói / oktatói munkákkal.

Találkozás a dékánal **Prof. Dr. Reinhard Lohmillerrel (Fachbereich III - Pädagogik und Supervision)**. Rövid találkozás a másik két kar dékánasszonyaival, Prof. Dr. Renate Kirchhoff-fal **(Fachbereich II - Theologische Bildungs- und Diakoniewissenschaft)** és **Prof. Dr. Hiltrud Loekennel (Fachbereich I - Soziale Arbeit)**.

Az 1970-es években épült épület megtekintése **Prof. Dr. Reinhard Lohmiller** dékán vezetésével (közös hallgatói terek, szemináriumi és előadóterem, irodák, konferenciaterem, könyvtár, kutatóközpont a legfelső szinten, mélygarázs, menza, büfé). Jelenleg tervezik az épület bővítését, mert szűkössé vált a hely. A Freiburgi Evangélikus Főiskola az elsők között volt Németországban, akik bevezették a kora gyermekkor pedagógiája c. képzést (Pädagogik der frühen Kindheit). A karon dolgozó oktatók többek között: Prof. Dr. Dorothee Gutknecht, Prof. Dr. Dörte Weltzien és Prof. Dr. Fröhlich-Gildhoff, utóbbi a szociális munka szakirányon is oktat, és ő a kutatóközpont kutatási igazgatója is.

A **könyvtár** megtekintése. A főiskolának saját könyvtára van, a 3 kar fontosabb szakirodalmát szabad polcokon találják a hallgatók.

A **kutatóközpont megtekintése**. Figyelemreméltó, hogy a főiskola saját kutatási központtal rendelkezik (térben is elkülönítve, a legfelső szinten), kb. 35 munkatárssal dolgoznak, részben kisegítő, ill. részmunkaidős kutatók, munkatársak, de dolgoznak itt oktatók is, akik a kutatási eredményeiket az oktatásban is kamatoztatják. Minden MA-szakon tanuló hallgató köteles fél évet kutatással eltölteni a kutatási központban, mely kutatás eredményéből születik a Master tézis/szakedolgozat. A finanszírozást illetően arról számoltak be, hogy pályázatok útján nyert forrásokból tartják fenn a kutatási központot, illetve a kutatók pluszmunkája is nagyban hozzájárul a központ működéséhez és fennmaradásához.

Találkozás a 2004-ben alakult 3 fős **Nemzetközi Iroda (International Office)** munkatársaival, **Markus Breuerrel** és **Prof. Dr. Beate Steinhilberrel**, az iroda vezetőjével. **Hildegard Müller-Schlabach** a harmadik munkatársa a Nemzetközi Irodának. Az International Office érdekessége, hogy Markus Breuer és Prof. Dr. Beate Steinhilber oktatók is egy személyben, nemcsak adminisztratív munkatársak.

A Kora gyermekkor pedagógiája Kar viszonylag kevés Erasmus szerződéssel rendelkezik, angol (Portsmouth), svéd és spanyol

(Sevilla) kapcsolataik vannak jelenleg.

- Egyeztetés a hallgatói és oktatói csere gyakorlati kérdéseiről a Kora gyermekkor pedagógiája (Fachrichtung Frühe Bildung) területén, ami a 0-12 éves korosztály számára képez pedagógiai szakembereket.
- Az elméleti kurzusok áttekintése, amit a 2 partnerintézmény a cserehallgatók számára fel tud kínálni. Az ELTE TÓK az óvodapedagógus szak német, ill. angol nyelvű kurzusait, a német főiskola pedig a Fachrichtung Frühe Bildung teljes kurzuskínálatát – kizárólag német nyelven.
- Hajlandók fogadni a hallgatóinkat őszi és nyári szemeszterben egyaránt, egyetlen dologra hívták fel a figyelmet: nincs saját kollégiumuk, de megpróbálnak a hallgatóink számára freiburgi kollégiumi helyet biztosítani. A nyári szemeszter ebből a szempontból kedvezőbb – nagyobb a valószínűsége, hogy tudnak kollégiumi helyet biztosítani. A kollégiumi díjak 200-300 Euro között mozognak.
- A német hallgatók kizárólag a téli szemeszterben érkeznének Magyarországra, a szóba jöhető évfolyamok a III. és az V. félévben tanuló hallgatók lehetnek.
- A félévek oktatási programjának egyeztetése. A német főiskolán a **téli szemeszter** okt. elején kezdődik és január végéig, febr. elejéig tart, a **tavaszi szemeszter** márciusban kezdődik (a 2., 3. héten) és jún. végéig / júl. elejéig tart.

A **Bilateral Agreement előkészítése**. Szándékaink szerint a 2011-13 időszakra kötnénk, kiterjedne a hallgatói, oktatói cserére és a staff mobility-re.

- ❖ Az International Office munkatársa, Hildegard Müller-Schlabach kinyilvánította adminisztratív mobilitási szándékát Budapestre.
- ❖ Prof. Dr. Dorothee Gutknecht oktatói mobilitás keretében szándékozik intézményünkbe látogatni.
- ❖ Dr. Reinhard Lohmiller dékán a vizuális nevelés területén egy hallgatócsoporttal szándékozik Magyarországra látogatni, és itt egy magyar hallgatói csoporttal közösen projekt munkát végrehajtani, egy közös művészeti alkotást létrehozni.
- ❖ Az ELTE TÓK-ról a Kar dékánja, dr. habil Mikonya György szándékozik oktatói mobilitásban résztvenni.
- ❖ Az ELTE TÓK-ról a csecsemő- és kisgyermeknevelő BA szak felelőse, dr. Darvay Sarolta kíván oktatói mobilitás céljából Freiburgba utazni és a Pädagogik der frühen Kindheit Karon kurzusokat tartani.

Az Erasmus szakmai gyakorlat lehetőségének elméleti megvitatása.

Seres Andrea

Tihanyiné dr. Hős
Ágnes, Seres Andrea

Seres Andrea

Márkus Éva,
Dr. Darvay Sarolta

Bakos Tamás

Dr. habil. Mikonya
György dékán

Dr. Darvay Sarolta

Csütörtök:

Találkozás **Prof. Dr. Dörte Weltzien**nel (weltzien@eh-freiburg.de) és **Simone Beuter**rel (beuter@eh-freiburg.de). Az EH Freiburg-on zajló kutatások ismertetése. Az ELTE TÖK-on zajló kutatások ismertetése. A lehetséges közös kutatási témák feltérképezése.

A freiburgi főiskolán zajló főbb kutatási projektek:

- Rezilienciakutatás (Resilienzförderung in der Grundschule): a lelki ellenállóképesség, a pszichikai védőfaktorok erősítése kora gyermekkorban. Kutatás az általános iskola alsó tagozatán a gyermekek, szülők és a pedagógusok körében.
- Az óvodák, illetve Kindertageseinrichtungen (0-10 éves gyermekek számára) minőségvizsgálata különböző kritériumok alapján, pl. hogy milyen pedagógiai elképzelés szerint dolgoznak, és ennek milyen hatása van a gyermekekre. A rezilienciakutatás ide is bekapcsolódik. Közös kutatási téma lehetne, hogy a családi központok (Familienzentren) milyen formában jönnek létre Magyarországon és Németországban – összehasonlító kutatások. Angliában jöttek létre az első családi központok – szociális segítő központokból. Németországban a tervek szerint a KiTa-k egyharmadát Familienzentrummá alakítanák. Itt orvosok is dolgoznának, és pl. nyelvi fejlesztő programokat is kínálnának az egész család számára – tehát nemcsak a gyermekeknek. A Generationshäuser intézménye is szóba került. Közös kutatási téma lehetne az óvodai nyelvi fejlesztés, ugyanis Németországban erre rendkívül sok, kb.100 féle különböző program létezik.
- Új kutatási projekt: a generációk találkozásának elősegítése. Ebben a projektben pl. az idősek otthona lakóinak találkozását próbálják segíteni óvodáskorú gyermekekkel (KiTa – 0-10 éves)
- Migration und frühe Bildung: Sibylle Fischer kutatási témája: A migrációs háttérrel érkező gyermekek számára fejleszt ki egy tantervet, hogy ezeknek a gyermekeknek a képzési esélyeit javítani lehessen, ui. ők a képzésbe nagy hátránnyal érkeznek.
- Nemzetközi projektek: 5 ország részvételével (Portugália (Paula Frassinetti school of education Porto), Svédország (Halmstad), Franciaország (IRTS Rennes), Lengyelország (Krakkó) és Németország (Freiburg)): Erőszakmegelőzés az iskolában (Gewaltprävention an Schulen), illetve erőszakmegelőzés egyéb rizikóhelyzetben lévő emberek számára.

Javaslatok közös kutatásokra:

- Korosztályokat átívelő témák: pl. az átmenet segítése. A képzési dokumentáció (bizonyítványok stb.)

**Neveléstud. Tsz.
oktatói**

**Neveléstud. Tsz.
oktatói**

Dr. Darvai Sarolta

**Idegen Nyelvi Tsz.
oktatói**

**Neveléstud. Tsz.
oktatói**

**Neveléstud. Tsz.
oktatói**

Dr. Darvai Sarolta

formájának/tartalmának összehangolása a különböző képzési szinteken (pl. óvoda-iskola átmenet). Fontos, hogy a képzési dokumentáció hasonló legyen, mert így biztosítható a folytonosság, és így segítik egymás munkáját az óvodai/iskolai szakemberek hatékonyabban.

- Pikler-kutatás (Pikler Intézetben folyó munka tudományos kutatása)
- Kompetenciavizsgálat a felnőttoktatásban (Frühpädagogik – Kompetenzentwicklung von Studierenden): pl. kutatás keretében megvizsgálni, hogy a főiskolákon vagy a szakfőiskolákon szerzett kompetenciák megfelelőbbek-e.
Javaslat: Hogy történik a kompetenciamérés a különböző országokban?

Előadás tartása német nyelven Prof. Dr. Reinhard Lohmiller dékán jelenlétében a II. éves hallgatók számára. **Dr. Márkus Éva** szólt az ELTE TÓK szervezeti felépítéséről, képzési rendszeréről (tanító, óvodapedagógus, csecsemő- és kisgyermeknevelő BA-szakok), az ELTE felépítéséről, a csecsemő- és kisgyermeknevelő BA szak és az óvodapedagógus BA szak képzési programjáról részletesebben, valamint a kari Erasmus kapcsolatokról. A kari idegen nyelvű honlap bemutatása. Az idegen nyelvű kurzusok, a tanulmányi lehetőségek ismertetése. A hallgatók kérdéseinek megválaszolása. 2-3 hallgató kifejezett érdeklődést mutatott a budapesti részképzéssel, illetve gyakorlati képzéssel kapcsolatban.

Péntek:

Találkozás **Sibylle Fischerrel**, a gyakorlati képzési hivatal (Praktikumsamt Frühe Bildung) képviselőjével, gyakorlati egyeztetés az Erasmus szakmai gyakorlat kölcsönös lehetőségeiről.

- A magyar fél fel tud kínálni óvodában, bölcsődékben, ill. alsó tagozatos napközis csoportokban gyakorlati lehetőséget a német hallgatók számára, ahol a hallgatók magyar nyelvtudás nélkül is boldogulnak.
- A német fél is kész fogadni a csecsemő- és kisgyermeknevelő BA szak hallgatóit szakmai gyakorlatra. Tisztáztuk a magyar hallgató számára szóba jöhető gyakorlólhelyeket, úgymint óvodák, Kindertageseinrichtungen (0-10 éves gyermekek számára nyújt ellátást), Familienzentren (családközpont, gyermekek és felnőttek számára nyújt ellátást). Feltehetőleg éves szinten 2-3 főről van szó, aki részt kíván venni a gyakorlati képzés-mobilitásban. A német fél arról biztosított, hogy ennyi hallgató elhelyezése probléma nélkül megoldható.

Szombat:

Hazautazás.

Dr. Darvay Sarolta

**Neveléstud. Tsz.
oktatói**

Dr. Darvay Sarolta

Hilbert Zsuzsa

Dr. Darvay Sarolta

Seres Andrea

Zárszó:

A német fél számára nagyon fontosak a külkapcsolatok, nagyon komolyan veszik a tárgyalásokat, ezért mind személyi, mind anyagi téren jelentős 'áldozatokat' hoznak: össz. 4 hivatalos munkabédet, illetve -vacsorát szervezett a számomra a német partnerintézmény.

1. munkavacsora. Jelen van: Prof. dr. Dorothee Gutknecht, dr. Márkus Éva.
2. munkabéd (meleg szendvicsebéd a főiskola konferenciatermében) Jelen van: Prof. Dr. Reiner Marquard rektor, Prof. Dr. Reinhard Lohmiller dékán, Dr. Beate Steinhilber, a Nemzetközi Iroda vezetője, Hildegard Müller-Schlabach, a Nemzetközi Iroda munkatársa, Prof. dr. Dorothee Gutknecht, dr. Márkus Éva.
3. munkabéd (szendvicsebéd a főiskolán, a munkaszobák melletti térben) Jelen van: Prof. dr. Dorothee Gutknecht, Prof. Dr. Dörte Weltzien dékánhelyettes, Simone Beuter, a kutatási központ munkatársa, dr. Márkus Éva
4. munkavacsora. Jelen van: Prof. dr. Dorothee Gutknecht, Sibylle Fischer tud. munkatárs, Prof. Dr. Reinhard Lohmiller dékán, dr. Márkus Éva.

Budapest, 2011. július 6.

Dr. Márkus Éva
Tanszékvezető
Idegen nyelvi és Irodalmi Tsz.